

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันพระ เห็นใหม่ พระจากข้างนอก พระจากข้างใน อย่างบวชพระนี้ เวลาบวชกัน เรามีสิทธิ์ที่จะบวชพระได้ทุกคน ทุกคนบวชพระ เห็นใหม่ แต่เวลาคนเราไม่มีโอกาสเราก็บวชใจ ทุกคนให้บวชใจ ถ้าบวชใจเราก็บวชของเราได้ ถ้าเราบวชใจเราก็มีการประพฤติปฏิบัติ

อย่างเช่น โลกธรรมแปด เห็นใหม่ สรรเสริญ นินทา คนที่ทำคุณงามความดีเราควรสรรเสริญ เพราะสิ่งที่ทำให้คุณงามความดีเกิดขึ้นมานั้นทำให้สังคมมีความสุข สังคมมีความร่มเย็น สังคมไหนมีความร่มเย็น เราอยู่ในสังคมนั้นเราก็มีความสุขด้วย สังคมไหนมีความเดือดร้อน เห็นใหม่ นั่นนะนินทา นินทากาเล ผู้ที่ทำให้สังคมเดือดร้อน สังคมจากภายนอก เราอยู่ในสังคมนั้นเรารู้ว่าความเดือดร้อนความร่มเย็นเป็นสุขเป็นอย่างไร สังคมจากภายนอกเราต้องอาศัยสังคมนั้น

นี่ถึงจะให้ย้อนกลับมาดูใจ ใจ บวชใจต้องย้อนกลับมาดูใจของตัวเอง ถ้าใจของตัวเองได้บวชขึ้นมา ได้ปฏิบัติธรรมขึ้นมา มันจะมีความสุข เห็นใหม่ เด็กของเรายังไม่เข้าใจหรอก นี่เวลาพระพูดว่ามีกายกับใจ..กายกับใจ.. เราก็มืดความคิดของมันไป มันยังมีความปรารถนา มีการแข่งขันกันมาก เด็กมันยังมีความสุขเพลิดเพลินไป ยังไม่มีความทุกข์ใจ

แต่เวลาผู้ใหญ่ขึ้นมาจวนจะตาย คนเราจวนจะตาย เห็นใหม่ ตายแล้วไปไหน แค่นี้มันก็สงสัยแล้ว ตายแล้วไปไหน คนเราเกิดมาจากไหน เกิดมาเพื่ออะไรกัน เกิดมาเป็นประโยชน์โลก จะเป็นจักรพรรดิ จะเป็นมหाराชนาใดไหน เกิดมาก็ตายไปๆ ทั้งไว้ในประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ขนาดไหนก็เกิดขึ้นมา คนก็ต้องเกิดตายใหม่ตลอดไป เกิดตายใหม่ขึ้นมามันก็มีความสุขตามประสาของมัน เวลาทุกข์ยากขึ้นมา เห็นใหม่ มันเวียนตายเวียนเกิดมันเป็นเรื่องสมมติของโลก

แต่สมมติของธรรม เวลาศาสนาพุทธเกิดขึ้นมานี้ ธรรมคือการสละ การสละเป็นประโยชน์ขึ้นมาขนาดไหน เราสละขึ้นไป ทำไมต้องสละ สละเพื่อเหตุผลอะไรขึ้นมา

ความละเอียดอ่อนของใจ คนที่ไม่เคยสละนี้มันคิดว่าสิทธิเสมอภาค ประชาธิปไตย เห็นใหม่ พวกกันทางหลักวิทยาศาสตร์ทุกคนก็ต้องแสวงหามาเหมือนกัน ทำไมสละเพื่ออะไร นั่นนะเวลาคิดๆ อย่างนั้น แต่ไม่เห็นถึงบุญกุศลไง บุญกุศลเป็นความละเอียดของใจ ความสละออกของเราคือว่ามันเป็นบุญกุศลของเรา มีเจตนา มีความสละออกไป มันพ้นออกไปจากใจ ใจนี้รับรู้ เห็นใหม่ แล้วสละออกไม่ได้ คนเราเสมอกันมันจะให้กันไม่ได้ มันให้ผู้ที่ทรงศีล

ผู้ที่ทรงศีล ผู้ที่ไม่ประกอบสัมมาอาชีพจะไม่มาแข่งขันกับเรา เรายังประกอบวิชาชีพทางโลกเห็นใหม่ มีผู้แข่งขัน คนแข่งขันกับเรา แต่พระไม่มีอาชีพ ยกเว้นไว้แต่ที่ว่าเดี๋ยวนี้ศาสนามันเป็นอย่างนั้นไป นั่นเรื่องของเขา แต่ถ้าคนเรามีธรรมวินัยในหัวใจ เห็นใหม่ ธรรมวินัยในหัวใจแล้วกฎหมายนี้ไม่มีความจำเป็นเลย กฎหมายบังคับๆ คนที่คือด้านเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังคับธรรมวินัยขึ้นมา ผู้ที่เกียก ให้ผู้ที่เกียก ให้ผู้ที่มีความร่มเย็นเป็นสุข ผู้ที่อยู่สุขสบาย ให้อยู่สุขสบายในศาสนา ผู้ที่เกียก ยากต้องเอามาข่มขีพวกนั้น เห็นใหม่ นั่นธรรมวินัยข่มขีพวกนั้น พวกที่ว่ามีความคิดกิเลสมันพลิกแพลงมาในใจ มันมีความต้องการมีความแสวงหาของมัน กิเลสมันคิดไปประสาอย่างนั้น นั่นนะข่มขีอย่างนั้น

แล้วถ้ามีธรรมวินัยขึ้นมาตัดแปลงใจของตัว เห็นใหม่ ธรรมและวินัยพระพุทธเจ้าสอนๆ เรื่องการให้สละ สละออกไปนี่สละเพื่อเราๆ เวลาทุกข์ยาก เห็นใหม่ นิทานสรรเสริญจากภายนอกเป็นเรื่องภายนอก แต่เวลาเราคิดขึ้นมามันพอใจและไม่พอใจในหัวใจของเรา มันจะคิดขึ้นมาแล้วมันเกิดขึ้นมาจากเรา แล้วเราแก้ไขของเราไม่ได้ แก้ไขของเราไม่ได้เพราะเราทำของเราไม่ได้ อำนาจของกิเลสมันเหนือกว่า นี่การสละทานๆ เพื่อเหตุอันไฉน สละเพื่อละความตระหนี่ความยึดมั่นถือมั่นของใจ เห็นใหม่ มันได้ชัดใจแล้ว การชัดใจการชัดความรู้สึกของเราคือชัดกับกิเลส กิเลสอยู่กับเราแล้วเกิดขึ้นมากับเรา แล้วไม่มีใครเคยไปกำจัดมัน มีแต่ส่งเสริมมันเห็นใหม่ มีความปรารถนา มีความคิดขนาดไหน

ทุนนิยมมีการแข่งขัน ผู้ที่ชนะผู้ที่เข้มแข็งจะอยู่ได้ นั่นทุนนิยม สังคมนิยมเพื่อสังคม แต่กิเลสมันอยู่ในหัวใจนะมันไม่ยอมรับทั้งทุนนิยมและไม่ยอมรับทั้งสังคมนิยมทั้งสิ้น มันยอมรับแต่ศีลธรรมคือความเข้าไปกำจัดมัน ทุนนิยมหรือสังคมนิยมเป็นไป

ประสาโลก โลกเป็นไป โลกมีแต่ความเร่าร้อนนะ นี่เพราะมันเป็นเรื่องของโลก โลก เจริญขนาดไหน บ้านเมืองเจริญขนาดไหน เวลามันเจ็บไข้ได้ป่วยนี่สิ่งนั้นแก้ไขเราไม่ได้ หรือ เวลาเราทุกข์ยากขึ้นมา เราทุกข์โศกขึ้นมาในหัวใจ สิ่งใดแก้ไขเราไม่ได้เลย

แต่ถ้าเรามีการฝึกฝนใจ เห็นไหม เรื่องการสละทาน นี่ทุกข์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ทุกข์ควรกำหนด” แล้วเวลามันเกิดขึ้นมาเป็นทุกข์ใหม่ ทุกข์เราไม่เข้าใจว่าเหตุมันเกิดขึ้นมาจากอะไร แต่เราจะบ่นไป เราจะพยายามคิดว่าเราต้องการ ผลักไสมันออกไป แต่เราไม่เคยฝึกฝนไว้เลย ทุกคนรู้นะสิ่งนั้นเป็นความดี แต่เวลาจิตใจมันเกิดขึ้นมามันต้องการขึ้นมา เรายับยั้งสิ่งนั้นไม่ได้เพราะอะไร เพราะว่าสิ่งที่เป็นความดีเราต้องการปรารถนา แต่สิ่งที่เป็นความชั่ว สิ่งที่เป็นความไม่ดี เรายับยั้งไม่ได้เราก็ทำตามมันไปๆ ทุกคนส่งเสริมกิเลส

ทุนนิยม สังคมนิยม มันเป็นเรื่องจากภายนอก เป็นเรื่องจากภายนอก แต่ถ้าคนมีหัวใจ คนมีความดีในหัวใจ มันดีโดยธรรมชาติของมัน ดีโดยธรรมชาติมันมีความดีอยู่แล้ว แต่ดีขนาดไหนก็เป็นดีของโลก ถึงต้องมีศีลสมาธิปัญญา ศีลสมาธิปัญญาย้อนกลับมาขึ้นมา ถ้าเราบวชใจของเรา เราจะเริ่มบวชใจของเรา เราต้องมีศีลขึ้นมาในหัวใจของเรา ศีลของเราเวลามันคิดขึ้นมา เวลาการกระทำของเรานะ ปาณาติปาตา เราฆ่าสัตว์ เราล่วงละเมิดฆ่าสัตว์ไป ครบองค์ ๕ ถึงเป็นการศีลขาดศีลต่างพร้อย นั่นศีลเกิดจากกาย แต่ศีลที่เกิดมาจากใจ เห็นไหม ศีลที่ความอับดีจากความคิดไม่มี ความคิดที่ว่าเป็นอับดี ศีลที่ว่าเกิดจากใจไม่มี

แต่ถ้าเป็นอริศีล เห็นไหม กรรมเกิดขึ้น มโนกรรมเกิดขึ้นมา อริศีลนี้ศีลอันที่เกิดขึ้นมาจากใจ ความคิดความที่มันจะไปตามอำนาจของกิเลสเรายับยั้งขึ้นมา นี่อริศีล ศีลเกิดขึ้นจากภายใน ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นปกติของใจจะบวชใจต้องบวชอย่างนี้ บวชให้มัน ถ้าบวชข้างนอกนี่เป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์บวชแล้วกิเลสมันไม่ได้บวชด้วยหรือ

เวลาเราบวชขึ้นมาแล้วเราต้องมาประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม อดนอนผ่อนอาหาร อยู่ในศีลในธรรม จะเก็บเล็กผสมน้อยให้เป็นศีลขึ้นมาก่อน ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ศีล ๒๑,๐๐๐ ข้อ ศีลนี้มี ๒๑,๐๐๐ ข้อไม่ใช่มี ๒๒๗ หรือ ๒๒๗ นี่เป็นมาในปาฏิโมกข์ แต่เห็นไหม ธรรมและวินัย พระวินัยกับสุดตันปีฎก ๒๑,๐๐๐ กับ ๒๑,๐๐๐ กับพระ

อภิธรรมปิฎก ๔๒,๐๐๐ เป็น ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นนี้ นั่นนะศีลขนาคนั้น รักษาที่ไหน รักษาที่ใจตัวเอง ถ้าใจเราไม่มีเจตนาขึ้นไป ความผิดพลาด ความพลั้งเผลอไป สติเราไม่สมบูรณ์นะ มันเกิดขึ้นได้ ถึงต้องปลงอาบัติไป ปลงอาบัติว่าสิ่งนั้นเป็นความผิด เราจะเริ่มต้นใหม่ นี่การบวชใจขึ้นมาเริ่มจากมีศีลขึ้นมาในหัวใจ แล้วทำสมาธิขึ้นมา ปัญญา มันจะเกิดขึ้นมา ความรู้ความกระจ่างแจ้ง เห็นใหม่

ปัญญาของโลก ความมหัศจรรย์นี้ นักวิทยาศาสตร์คิดได้เราทิ้งความคิดของเขา มากเลย แต่ไม่มีใครเคยเห็นว่าเวลาปัญญามันเกิดขึ้นจากภายใน ปัญญาที่การชำระกิเลส มันเกิดขึ้นแสนยาก แสนยากมาก ภาวนามยปัญญา เห็นใหม่ ปัญญาถึงเป็นการชำระกิเลส สิ่งที่จะเป็นปัญญาชำระกิเลสมันก็ต้องเป็นภาวนามยปัญญา เป็นโลกุตระธรรม แต่เป็น โลภียธรรม สิ่งที่เป็นโลกียธรรมมันคือเกิดขึ้นจากเรา

คนเราเกิดมาจากกิเลส เห็นใหม่ เจ้าชายสิทธัตถะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะก็มีกิเลสก่อน ได้แต่งงานกับนางพิมพา จนมีณรรพาลออกมา แล้วออกประพฤติปฏิบัติ ออกไปแสวงหาโมกขธรรม เพราะสิ่งนั้นสร้างสมขึ้นมา เรื่องของสิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็น โลภียะ มันเกิดขึ้นเป็น โลภียะ มันก็ต้องนับหนึ่งจากตรงนี้ นับหนึ่งจาก โลภียะขึ้นไป

ความคิดของเราดิบดีๆ นี่ความคิดดิบดีๆ ความคิดของเราความคิดดิบดีๆ พยายามคิดขึ้นมา มีความศรัทธาขึ้นมา ให้มันตัดแปลงตน ความคิดดิบดีๆ นี้ไล่ทันไป ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงว่าปัญญารอบรู้ในกองสังขาร ความคิดดิบดีๆ มันจะมีความคิด มันจะมียับยั้งชั่งใจ ความยับยั้งที่ว่าสิ่งนั้นผิดสิ่งนี้ถูก นี่ปัญญาอบรมสมาธิ เห็นใหม่ ความคิดมันไล่ต้อนความคิดกัน ปัญญารอบรู้ในกองสังขาร รอบรู้ในความคิดขึ้นมา ก่อน รอบรู้ในความคิดมา มันก็จะตามทันขึ้นมา เราคิดผิดคิดถูกมันยับยั้งๆ สิ่งที่ยับยั้งขึ้นมามันเปิดทางให้กับธรรมเกิดขึ้น เปิดทางให้โลกุตระธรรมเกิดขึ้น ถ้าโลกุตระธรรมเกิดขึ้นในหัวใจขึ้นมา มันมีที่ เห็นใหม่ มรรคมันเริ่มทรงตัวขึ้นมาได้อย่างนั้น สัมมาสมาธิ เกิดขึ้นมา มิจาสมาธิ เวลามันเกิดขึ้นมาเป็นมิจาสมาธิ เราไม่สามารถเป็นประโยชน์ขึ้นมาได้

ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มีศีลขึ้นมาก่อน คือ สมาธิ เกิดสัมมาสมาธิขึ้นมา สัมมาสมาธินี้จะยกขึ้นวิปัสสนา ถ้ายกขึ้นวิปัสสนานี้บวชใจ การบวชใจ นิพทาสรรเสริญเราต้องเป็นคนใคร่ครวญเอง ถ้ามั่นเป็นการคิดผิด สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เขานินทา แต่เวลากิเลสมันนินทาเราเอง กิเลสเกิดขึ้นจากเรา เรานินทาตัวเราเอง เห็นใหม่ ความสรรเสริญของเรา คุณงามความดีถ้ามั่นเกิดขึ้นมาเป็นปัจจัยตั้ง

นี้บวชใจเข้ามาให้เห็นตามความเป็นจริงขึ้นมา มันจะมีความสุขขึ้นมา มาก แล้วมันจะมีความแปลกประหลาดมหัศจรรย์นะ สมบัติต่างๆ เมื่อก่อนไม่เคยเห็นสิ่งนั้นเลย คุณค่าของเราทางโลก เพชรนิลจินดามีคุณค่ามาก เพชรนิลจินดานี้เป็นเครื่องประดับ ถ้าคนไม่เข้าใจมันก็โก้ได้พลอย โก้ได้พลอย เห็นใหม่ มันไม่ต้องการหрок เพชรนิลจินดามันกินไม่ได้ แต่ต้องการอาหาร อาหารดำรงชีวิตได้

สมบัติของการประพฤติปฏิบัติ ปัจจัยตั้งความเข้าใจของใจ ใจสัมผัสสิ่งต่างๆ มันจะเป็นสมบัติของมัน เพราะอะไร เพราะมันจะแนบไปกับใจนั้น ถ้าจิตเคยสงบสักหนหนึ่ง เราจะทำความสงบไม่ได้อีกเลย จิตอันนั้นมันจะแนบไปกับใจ สมบัติอันนี้เป็นอริยทรัพย์ เวลาตายไปนะ เวลาคนเราใกล้ตายขึ้นมา มันจะแสวงหาที่พึ่ง สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ที่สุด ถ้ามั่นย้อนกลับมาตรงนี้เกิดเป็นพรหมเด็ดขาดเลย เพราะอะไร มันเข้าไปถึงความสัมผัสใจ ใจนี้เป็นหนึ่ง ใจเป็นสัมมาสมาธิ เป็นขั้นเดียว สิ่งที่เป็นขั้นเดียวจะเกิดเป็นพรหม เห็นใหม่ พ้นจากเทวดาไปเกิดเป็นพรหมจะมีความสุขขนาดไหน

แต่มันก็เป็นวาระ เห็นใหม่ พ้นสิ้นจากพรหมอันนั้นก็ต้องมาประพฤติปฏิบัติใหม่ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถึงไม่ต้องการปรารถนาในภพชาติต่างๆ ปรารถนาเป็นมนุษย์แล้ว สร้างสมคุณงามความดี สร้างสมบวชใจให้สมกับความเป็นบวชของเราได้

พระนี้ประเสริฐมากนะ การเห็นสมณะเป็นสิ่งที่เป็คุณค่ามาก สมณะจากภายนอก เห็นใหม่ การเห็นเราเห็นพระพุทธเจ้าอย่างหนึ่ง เห็นสาวกอย่างหนึ่ง นั้นเราเห็นเป็นมงคลอย่างยิ่ง แต่ถ้าเราบวชในใจของเรา เราเห็นสมณะในใจของเราเอง ใจสัมผัสกับสมณะในหัวใจของเราเอง เราเห็น ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้เราเกิดมาจากไหน แล้วเราต้องตายแล้วเราไปไหน เราถามหาตลอดไป เราก็จะมีความลึกลับสงสัย เกิดมาได้อย่างไร จิตนี้มาปฏิสนธิได้อย่างไร เกิดขึ้นมาแล้วดำรงชีวิตได้อย่างไร แล้วเวลาตายสิ่งที่เหลือนี้

ร่างกายนี้เอาไปเผาเอาไปฝัง แล้วหัวใจนี้มันไปไหน เวลามันบวชใจขึ้นมามันเห็น อ้อ ตัวกวาสวะ อนุสัยตัวนี้เองตัวที่พาเกิดพาทาย แล้วเราเข้าไปบวชใจจนเราเห็นสมณะใน หัวใจของเรา

เราจะสงสัยไปไหนว่าชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้คือไออุ่น ชีวิตนี้คือพลังงานตัวนี้ แต่ พลังงานตัวนี้พลังงานที่มีชีวิตใจ พลังงานข้างนอกนั้นเป็นพลังงานที่หมุนไป แต่พลังงาน ที่มีชีวิตนี้มันมีกิเลส มันมีค้นหาความทะยานอยาก สิ่งนี้มันต้องเกิดตายไปตลอด แล้วจิต มันเข้ามาเห็นสภาวะแบบนั้น ภาวนามยปัญญาเข้ามาชำระสิ่งนี้ มันปลดเปลื้องค้นหา ความทะยานอยากออกหมดเลย มันเป็นพลังงานที่บริสุทธิ์ ไม่มีเกิดแล้วไม่มีตาย นิพพาน เป็นแบบนี้ไง

นิพพานมีอยู่ จิตดวงนี้สัมผัสคือนิพพานแล้วมีความสุขมาก ไม่ต้องเกิดแล้วไม่ต้องตายอย่างเราเลย เราเกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ เห็นไหม เกิดมาแสนทุกข์แสนยาก แล้วก็ต้องดำรงชีวิตต่อไป แต่ถ้าเราสัมผัสขึ้นมา เราปฏิบัติขึ้นมาจิตดวงนี้จะไม่ไปเกิด จะไม่ไปนอนในครรภ์ของมารดา จะไม่ตกในครรภ์ของใครอีก จิตดวงนี้จะไม่ปฏิสนธิ ขึ้นมาอีก จิตดวงนี้จะพ้นออกไปจากกิเลส

นี่การบวชใจ พระที่ประเสริฐๆ จากความรู้สึกรู้สึกของเรา ประเสริฐจากใจของเรา ใจของเรานี้บวชได้ ใจของเรานะจะเป็นคฤหัสถ์ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา พระพุทธเจ้า ฝากศาสนาไว้หมดแล้ว ถ้าเราทำได้ เห็นไหม บวชใจได้ เขาจะบวชเรื่องร่างกายประเพณี ของเขานั้นเรื่องของเขา บวช ๕ วัน ๑๐ วันนั้นก็บวชไป เราบวชใจของเราขึ้นมา พยายาม ทำใจของเราขึ้นมา บวชให้ได้

นางอุบลวรรณาที่เป็นพระอรหันต์ เป็นผู้หญิงเป็นพระอรหันต์ เป็นภิกษุณีเป็นพระอรหันต์ เห็นไหม เวลาถึงที่สุดแล้วไม่มีหญิง เวลาเป็นสมาริก็ไม่มีหญิงไม่มีชายไม่แบ่งแยกอยู่แล้ว แล้วจิตพ้นออกไปก็ไม่แบ่งแยกหญิงหรือชาย

จิตนี้คือธรรมชาติ ชาติเฉยๆ เหมือนกัน ชาติรู้เหมือนกัน แล้วชาตินี้บริสุทธิ์ เหมือนกัน เห็นไหม เพราะการชำระกิเลสอันนี้ นี่ชีวิตคืออะไรไม่ต้องถามใครเลย ชีวิตนี้คือจิตดวงนี้ แล้วจะไม่สืบต่ออีก แล้วจบสิ้นกระบวนการเป็นความสุขมาก นี่บวชใจ พระ

ประเสริฐๆ อย่างนั้น พระนี้ประเสริฐมาก ผู้ที่ประเสริฐ ใจนี้ประเสริฐ แล้วใจก็มีอยู่กับเรา
เราจะประเสริฐได้ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราเข้าใจสิ่งนี้แล้วเราจะย้อนกลับมา เอวัง